

LÜGANUSE VALLA EELARVESTRAATEEGIA 2021-2025

SISUKORD

Sissejuhatus	3
1. Toimekeskkonna ülevaade	3
2. Põhitegevuse prognoos	5
3. Investeerimis- ja finantseerimistegevus	8
4. Arvestusüksus ja finantsdistsipliin	10

Lisa 1

Tabel 1 Kohaliku omavalitsuse strateegia vorm

Tabel 2 Kohaliku omavalitsuse investeeringud

Tabel 3 Arvestusüksuse strateegia vorm

Sissejuhatus

Lüganuse valla eelarvestrateegia on omavalitsuse 2021-2025 aasta eesmärkidega finantsprognosis, mis esitab tegevustulud, tegevuskulud, investeeringud ja finantseerimistegevuse ning nendest lähtuvad rahavood. Eelarvestrateegia annab ülevaate Lüganuse valla arvestusüksuse finantsseisust, prognoosib tuleviku rahavoogude kujunemist, sätestab finantsdistsipliini tagamise meetmed ja esitab võimalikud riskistsenaariumid ehk võimaldab teha otsuseid arengu kavandamisel.

Eelarvestrateegia koostamise vajadus on määratud Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 37 lg 1. Vastavalt seaduse § 37² lg 1 kinnitab vallavolikogu eelarvestrateegia määrusega.

Eelarvestrateegia esitab andmed Kohaliku omavalitsuse finantsjuhtimise seaduse (KOFIS) nõutud koosseisus ja kujul. Eelarvestrateegia vaadatakse üle iga-aastaselt ja kinnitatakse volikogu poolt esitamiseks rahandusministeeriumile.

1. Toimekeskkonna ülevaade

Kohalike piirangute vähesus, naaberriikide majanduste vastupidavus ja riiklikud toetusmeetmed on aidanud Eesti majandusel tervikuna kriisiga suhteliselt hästi toime tulla. Eesti 2020. aasta majanduslangus (-3,0%) oli kaks korda väiksem kui ELis keskmiselt ja jäi sarnaselt teiste riikidega kardetust väiksemaks. Eesti majandust toetas lähemate kaubanduspartnerite vastupidavus, samuti olid siseriiklikud piirangud majandustegevusele ja inimeste liikumisele 2020. aasta keskmisena Eestis ELi võrdluses kõige leebemad. Kriisi esimestel kuudel oli ettevõtetele suureks abiks töötasu hüvitamise meede.

Rahandusministeeriumi prognoos näeb ette Eesti majanduse püsivast kriisieelsete prognoosidega võrreldes kõrgemal tasemel. Võimas kasv 2021. aasta esimeses pooles annab selle aasta SKP kasvuks 9,5%. 2022. aastal taandub kasvukiirus 4%ni ning sealt edasi veidi alla 3%. Eesti majandus on kohanenud kehtivate kodu- ja välismaiste piirangutega ja isegi kui tegevuspiiranguid karmistatakse, ei eeldata nendelt olulist täiendavat negatiivset mõju majandusarengule. Eksportiv tööstus liigub meie kaubanduspartnerite impordi jõudsa kasvu tuules, IT teenused püsivad maailmas väga konkurentsivõimelised ning naasvad välituristid peaksid mõne aasta jooksul tagama töö ka vähema kvalifikatsiooniga inimestele. Investeeringuid toetavad nii avalik sektor kui elanike säästus.

Olukord tööturul on vastuoluline – ettevõtted kurdavad tööjõu puudust, kuid töötus püsib endiselt kõrgel. Vaatamata positiivsetele majanduskasvu koondnumbritele on kriisi algul järsult kasvanud töötute arv vähenenud vaid veerandi võrra. Töötukassas registreeritud töötus kasvas kriisi esimestel kuudel kiiresti 20 tuhande inimese võrra ning see arv on 2021. aasta septembris endiselt 16 tuhande võrra suurem, kui enne kriisi. Suurimat hõive kasvu kogu kriisi ajal on näidanud

eelkõige info-sidesektor ja tervishoid, kuid kriisieelse ajaga võrreldes on töökohti vähem enamikul tegevusaladest.

Palgakasv aeglustus oluliselt eriolukorra ajal ja püsis madalal kogu eelmise aasta vältel, kuid käesoleva aasta esimeses pooles on palgakasv taas hoo sisse saanud. Majanduse kiire taastumisega kooskõllaliselt on erasektori palgakulude kasv käesoleval aastal oluliselt kiirenenud, jõudes II kvartalis 8,4%ni. Sellega jõudis erasektor avalikule sektorile järele ning peaks jääma palgakasvu vedajaks ka järgnevatel aastatel, kui riigi puhul hakkavad rohkem rolli mängima eelarvepositsiooni parandusvajadusest tulenevad kulukärpe surved.

Kiire hinnatõus on esialgu põhjustatud eelkõige välisteguritest ja võtab üle poole sissetulekute suurenemisest 2020. ja 2021. aastal. Juulis 5%ni ulatunud hinnatõusu tuleb paljuski vaadata koos eelmise aasta langusega. See oli Eestis peaaegu ELi suurim, mis viitab meie majanduse paindlikkusele ning mida süvendasid administratiivsed otsused energiakaupade maksustamisel. Seoses globaalse majanduse kiire taastumisega on kevadest alates üle poole Eesti tarbijahindade tõusust andnud peamiselt imporditav energia. Kuni aastavahetuseni hinnakasvu tempo ilmselt kiireneb, kuid peaks nii 2020. kui 2021. aastal aastakeskmisena jääma selgelt alla 4%. See tähendab, et keskmise palga u 7% kasvust võtab sellel ja järgmisel aastal hinnatõus üle poole ära.

Tabel 1 Majandusnäitajate prognoos (Rahandusministeerium)

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
SKP reaalkasv	-3,0%	9,5%	4,0%	2,6%	2,9%	2,8%
Tarbijahinnaindeks	-0,4%	3,8%	3,7%	2,1%	1,9%	1,9%
Hõive kasv	-2,2%	-0,3%	1,4%	0,1%	-0,1%	-0,2%
Tööpuudus	6,8%	6,7%	5,8%	5,7%	5,6%	5,6%
Palgakasv	2,9%	7,0%	6,7%	6,0%	5,5%	5,4%

Lüganuse vald moodustus Kiviõli linna, Lüganuse valla ja Sonda valla liitumise tulemusel. Maksumaksjad moodustavad 43% elanikkonnast ja 69% tööealisest elanikkonnast ning maksumaksja keskmine brutotulu jääb alla Eesti keskmise. Tulumaksu laekumise kasv on viimasel seitsmel aastal olnud madalam kui Eesti keskmine palgakasv.

Valla järgnevate aastate finantsvõimekuse kujunemisel mängivad võtmerolli eelkõige järgnevad tegurid:

1) Elanike arvu kiire vähenemine ja vananemine

Lähimal kümnendil väheneb seniste trendide jätkumisel valla elanike arv ligi 20%, seejuures tõuseb aga oluliselt eakate osakaal ning langeb nii laste kui ka tööealiste oma. Seega peab valla arengute üks olulisi fookuseid olema hea tervikliku elukeskkonna loomine noortele ja peredele, mis võimaldaks kasvõi mõnevõrra pidurdada väljarännet ning teisalt saada ka uusi elanikke. Hea elukeskkonna tutvustamisel on omakorda oluline järjepidev valla ja kogu piirkonna mainekujundus.

2) Avalike teenuste optimaalne korraldamine, sh haridusvõrgu korrastamine

Elanike arvu kiire vähenemine ning vananemine mõjutab valla tulubaasi (kasvav surve maksumaksjatele) aga samas ka nõudlust vallas pakutavate avalike teenuste järgi. On möödapääsmatu, et valla senine haridusvõrk vajab juba lähiajal korrastamist. Kaaluda tuleb ka muude avalikke teenuseid osutavate asutuste ühendamist, kinnisvara optimeerimist ning tegevuse tõhustamist.

3) Potentsiaali rakendamine rahvusvahelise puhke- ja seikluspiirkonnana

Lüganuse valla turismipotentsiaal on ainulaadne, võimalusi pakub nii tehismaastik kui ka looduslik keskkond. Kiviõli linnapiirile põlevkivi töötlemise tulemusena tekkinud aherainemäele on loodud ainulaadne külustusatraktsioon Kiviõli Seikluskeskus, endise Aidu karjääri aladel on loomisel atraktsioon Aidu Veemaa ning arenemas on ka mereäärne rannaala koos sadamaga. Ehk olemas on rahvusvahelise potentsiaaliga külustusobjektid. Potentsiaali realiseerimiseks on valla poolt vajalik nii taristu arendamine, Kiviõli linna avaliku ruumi kaasajastamine, koostöö objektide arendajate ja arendusorganisatsioonidega jms.

4) Hea elu-, tööstus/ettevõtlus- ja külustuskeskkonna kombineerimine

Lüganuse valla üheks teravamaks väljakutseks on põlevkivi kaevandamise ja töötlemise tulemusena tekkinud keskkonnamõjude leevendamine. Ühelt poolt on oluline endiste kaevandus- ja karjäärialade taaskasutusele võtmine, teisalt ka kaevandamise tulemusena tekkinud taristuprobleemide lahendamine koostöös arendajatega. Eraldi teemaks on uute võimalike kaevanduste lisandumine piirkonda, mis võiks kaasa tuua suures mahus töökohti, samas aga ka arvestavat mõju keskkonnale.

Elukeskkonna tasakaalustatud arenguks on vajalik tagada olukord, kus saaksid edukalt tegutseda nii keskkonnasõbralikud tööstusettevõtted kui ka turismiettevõtted. Samuti ettevõtluskeskkonna pidev mitmekesistamine ning uute ettevõtlust mõjutavate arendusprojektide realiseerimine. Nii tänaste elanike, potentsiaalsete tulijate kui ka küllastajate jaoks on võtmetähtsusega aga hea ning turvalise looduskeskkonna säilimine.

2. Põhitegevuse prognoos

Põhitegevuse tuludena käsitletakse eelarvestrateegias tulenevalt KOFIS-i regulatsioonist järgmisi tulusid: 1) maksutulud; 2) tulud kaupade ja teenuste müügist; 3) saadavad toetused; 4) muud tegevustulud.

Lüganuse valla 2021 eelarve põhitegevuse tulud on u 11,8 miljonit eurot ja põhitegevuse kulud 11,7 miljonit eurot, st põhitegevuse tulemon on 117 tuhat eurot.

Maksutulud moodustavad u poole eelarve tuludest, toetusfondi eraldis on u 3,0 miljonit ja tasandusfondi eraldis ligi 1,4 miljonit eurot. Kaevandamisõiguse tasu ja laekumine vee erikasutusest (ressursitasud) on mahus u 565 tuhat eurot. Kuludest 59,8% moodustavad personalikulud u 7,0 miljoni euroga, majandamiskulud on u 32,9% ehk u 3,9 miljonit eurot ning toetusi antakse u 792 tuhande euro väärtuses. 2021. aasta alguses oli vallal võlakohustusi u 4,7 miljonit eurot ja likviidseid vahendeid u 900 tuhat eurot. Ehk valla netovõlakoormuse tase oli u 32,6%.

Aastate 2009 ja 2020 võrdluses on maksumaksjate arv vähenenud 750 inimese võrra u 4400-ilt 3700-ni. Kuigi perioodil 2009-2020 on inimeste sissetulekute kasv olnud kiirem kui Eesti keskmine, siis Lügänu valla maksumaksja keskmine brutotulu oli 2020. aastal veel madalam (1010 eurot kuus kui Eesti keskmine oli 1407 eurot kuus). Valla tulumaksu laekumise kasv on järjepidevalt olnud väiksem keskmise palga kasvust, seda eelkõige tulenevalt maksumaksjate arvu pidevast vähenemisest.

Strateegia vaates iseloomustab tulude planeerimist pigem konservatiivsus.

Tabel 2 Põhitegevuse tulud (2021-2025)

Lügänu vald	2021 eeldatav täitmine	2022 eelarve	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	11 820 555	12 396 663	12 838 811	13 174 595	13 575 400
Maksutulud	6 182 886	6 460 575	6 708 014	6 933 184	7 159 576
sh tulumaks	5 908 286	6 185 975	6 433 414	6 658 584	6 884 976
sh maamaks	274 600	274 600	274 600	274 600	274 600
sh muud maksutulud	0	0	0	0	0
Tulud kaupade ja teenuste müügist	343 409	362 297	378 383	393 745	409 495
Saadavad toetused tegevuskuludeks	4 729 260	5 008 790	5 187 413	5 282 665	5 441 329
sh tasandusfond	1 386 081	1 426 081	1 446 081	1 466 081	1 486 081
sh toetusfond	3 023 421	3 232 709	3 391 332	3 466 584	3 605 248
sh muud saadud toetused					
tegevuskuludeks	319 758	350 000	350 000	350 000	350 000
Muud tegevustulud	565 000	565 000	565 000	565 000	565 000

Põhitegevuse tulude prognoosi eeldused:

- tulumaksu laekumine tõuseb 2022.aastal 4,7% ning tulumaksu kasv on seoses demograafiliste trendidega kahe protsendi võrra madalam rahandusministeeriumi prognoositavast palgakasvust. Riigi poolt kohalikule omavalitsusele eraldatava tulumaksu protsendi võimalikku suurenemist ei arvestata;
- maamaksu laekumine ei muutu, kehtima jäävad hetke maksumäärad, maa korralist hindamist ei toimu;
- tulud kaupade ja teenuste müügist ja toetusfondi eraldis suurenevad igal aastal rahandusministeeriumi prognoositud palgakasvu (60%) ja tarbijahinnaindeksi (40%) kombineeritud muutuse võrra;
- muid saadavaid toetusi tegevuskuludeks on aastast 2022 arvestatud 350 000 eurot aastas;
- laekumised kaevandamisõiguse tasust ja vee erikasutusest jäävad 2021.a tasemele, ehk prognoositav tulu on 565 000 eurot aastas.
- tasandusfondi laekumine suureneb 2022. aastal 2,9% võrra ning alates 2023. aastast 1,4% võrra.

Põhitegevuse tulud suurenevad aastaks 2025 14,8% võrra u 13,6 miljoni euroni.

Põhitegevuse kuludena käsitletakse eelarvestrateegias tulenevalt KOFs-i regulatsioonist järgmisi kulusid: 1) antavad toetused; 2) muud tegevuskulud.

Tabel 3 Põhitegevuse kulud (2021-2025)

Lüganuse vald	2021 eeldatav täitmine	2022 eelarve	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve
Põhitegevuse kulud kokku	11 703 896	11 848 133	12 062 653	12 246 782	12 427 966
Antavad toetused tegevuskuludeks	792 315	792 315	792 315	792 315	792 315
Muud tegevuskulud	10 911 580	11 055 817	11 270 337	11 454 467	11 635 650
sh personalikulud	7 003 587	7 150 662	7 365 182	7 549 312	7 730 495
sh majandamiskulud	3 855 155	3 855 155	3 855 155	3 855 155	3 855 155
sh muud kulud	52 838	50 000	50 000	50 000	50 000

Põhitegevuse kulud on prognoositud järgmistel eeldustel:

- personalikulud suurenevad 2022. aastal 2,1% võrra, 2023.aastal 3% võrra ning järgnevatel aastatel 2,5% ja 2,4% võrra
- majandamiskulud jäävad terve eelarvestrateegia perioodil 2021 aasta tasemele;
- antavad toetused tegevuskuludeks ei muutu;
- muude kulude all on kajastatud reservfond mahus u 50 tuhat eurot aastas.

Põhitegevuse kulud suurenevad aastaks 2025 6,2% võrra u 12,4 miljoni euroni.

Eelarvestrateegias on arvesse võetud järgmised üle eelarveaasta ulatuvad lepingujärgsed kulud:

- valla asutuste ja tänavavalgustuse elektrienergia ja võrguteenuste tasud;
- veevarustus- ja kanalisatsiooniteenuste tasud;
- hoonete kütmiseks kütuste ostmise;
- sideteenuste tasud;
- infosüsteemide hoolduse tasu;
- postiteenuste tasu;
- valveteenuste tasu;
- sõidukite ülalpidamise tasud;
- vallale kuuluvate hoonete kindlustamine;
- inventari rent, remont ja hooldus;
- infotehnoloogia tarkvara hooldus;
- elektriseadmete ja –süsteemide käiduteenuste tasud;
- hoonete ja ruumide korrashoiuteenuse tasud;
- soojusenergiaga varustamise tasud;
- hoonete küttesüsteemide hooldamise tasud;
- prügiveo tasud;
- vallateede hooldus- ja lumetõrjetööd;

- sotsiaalhoolekande asutuste teenuste osutamise tasu;
- õpilaste koolitransporditeenuse tasu;
- bussiliinide doteerimine;
- koolidele õppematerjalide soetamine;
- koolide ja lasteaedade toiduainetega varustamise ja toitlustusteenuse osutamise tasu.

Põhitegevuse tulem on põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vahe, mille väärtus aruandeaasta lõpu seisuga peab olema null või positiivne. Eelarvestrateegia perioodil ületavad tulud kulud igal aastal ning tulemi suhe tuludesse suureneb igal aastal, saavutades aastaks 2025 suhe 8,5%.

Tabel 4 Põhitegevuse tulem (2021-2025)

Lüganuse vald	2021 eeldatav täitmine	2022 eelarve	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	11 820 555	12 396 663	12 838 811	13 174 595	13 575 400
Põhitegevuse kulud kokku	11 703 896	11 848 133	12 062 653	12 246 782	12 427 966
Põhitegevuse tulem	116 660	548 530	776 158	927 812	1 147 434
Tulemi suhe tuludesse	1,0%	4,4%	6,0%	7,0%	8,5%

Strateegia eesmärgiks on põhitegevuse tulude-kulude ülejäägi saavutamine võimalikult suurel määral, sest see on eelduseks valla investeerimisvõimekuse tekkimisele ja kasvule. Põhitegevuse tulemi maksimeerimisel (kui tulemi suhe tuludesse on suurem kui 16%) on maksimaalseks netovõlakoomuse ülempiiriks 100% põhitegevuse tuludest.

3. Investeerimis- ja finantseerimistegevus

Investeerimistegevuse rahavoogudes käsitletakse eelarvestrateegias tulenevalt KOFIS-i regulatsioonist järgmisi elemente: 1) põhivara soetus; 2) põhivara müük; 3) põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine; 4) põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine; 5) osaluste soetus; 6) osaluste müük; 7) muude aktsiate ja osade soetus; 8) muude aktsiate ja osade müük; 9) antavad laenud; 10) tagasilaekuvad laenud; 11) finantstulud ja finantskulud.

Strateegiaperioodil investeerib Lüganuse vald nii omavahendite kui ka Euroopa Liidu ja siseriiklike toetuste arvelt. Investeerimistegevuses on kajastatud toetusi (põhivara soetamiseks saadav sihtfinantseerimine) eeldataval määral, kuigi nende saamine ja suurus ei ole lõplikult selge.

Tabel 5 Investeerimistegevus (2021-2025)

Lüganuse vald	2021 eeldatav täitmine	2022 eelarve	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve
Investeerimistegevus kokku	-1 997 731	-1 485 638	-1 079 871	-901 446	-1 671 591
Põhivara müük (+)	100 000	50 000	50 000	50 000	50 000
Põhivara soetus (-)	-2 794 158	-2 097 500	-945 000	-765 000	-3 100 000

sh projektide omaosalus	-1 834 331	-1 282 500	-870 000	-690 000	-1 575 000
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	977 377	815 000	75 000	75 000	1 525 000
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine (-)	-225 550	-175 000	-175 000	-175 000	-50 000
Osaluste ning muude aktsiate ja osade müük (+)	0	0	0	0	0
Tagasilaekuvad laenud (+)	0	0	0	0	0
Antavad laenud (-)	0	0	0	0	0
Finantstulud (+)	100	100	100	100	100
Finantskulud (-)	-55 500	-78 238	-84 971	-86 546	-96 691

Vallavara müügist prognoositav tulu on aastast 2022 50 tuhat eurot aastas.

Strateegiaperioodil investeerib (põhivara soetus, põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine) vald kokku 10,5 miljonit eurot, sellest 7,0 miljonit omavahendite (sh laenud) ja 3,5 miljonit toetuste arvelt. Suurimad investeeringud on majanduse, vabaaja, kultuuri ja religiooni ning hariduse valdkonnas.

Tabel 6 Investeeringustegevus valdkondade lõikes (2021-2025)

Investeeringud	2021 eeldatav täitmine	2022 eelarve	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve	Kokku
01 Üldised valitsussektori teenused	20 000	20 000	20 000	20 000	0	80 000
02 Riigikaitse	0	0	0	0	0	0
03 Avalik kord ja julgeolek	20 000	5 000	5 000	5 000	0	35 000
04 Majandus	688 776	865 000	565 000	565 000	550 000	3 233 776
05 Keskkonnakaitse	12 500	112 500	0	0	0	125 000
06 Elamu- ja kommunaalmajandus	144 600	110 000	50 000	50 000	50 000	404 600
07 Tervishoid	15 000	0	0	0	0	15 000
08 Vabaaeg, kultuur ja religioon	1 778 827	280 000	115 000	105 000	2 000 000	4 278 827
09 Haridus	114 455	705 000	190 000	20 000	0	1 029 455
10 Sotsiaalne kaitse	0	0	0	0	500 000	500 000
KÕIK KOKKU	2 794 158	2 097 500	945 000	765 000	3 100 000	9 701 658
sh toetuse arvelt	959 827	815 000	75 000	75 000	1 525 000	3 449 827
sh muude vahendite arvelt (omaosalus)	1 834 331	1 282 500	870 000	690 000	1 575 000	6 251 831

Finantseerimistehingud on eelarve põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vahe katmiseks teostatavad finantstehingud (laenude võtmised jms). Finantseerimistegevuse rahavoogudes käsitletakse tulenevalt KOFIS-i regulatsioonist järgmisi elemente: 1) laenude võtmine; 2) võetud laenude tagasimaksmine.

Finantseerimistegevuse rahavoogudes on kesksel kohal netovõlakoormus ehk võlakohustuste suuruse ja likviidsete varade (raha ja pangakontodel olevaid vahendeid) kogusumma vahe, kus netovõlakoormuse arvestuses võetakse võlakohustustena arvesse bilansis kajastatud kohustused. Netovõlakoormuse ülemmäär võib seaduse järgi kujuneda kuni 100% põhitegevuse tuludest, 2020 aasta lõpuseisuga oli valla netovõlakoormus u 32,6% ja selle ülemmäär 80%. Lüganuse valla prognoositav põhitegevuse tulemlõp võimaldab investeerida, kuid kuna aga vallal ei ole käesoleval hetkel suuri rahalisi reserve, siis tuleb investeeringute katteallikaks võtta uusi kohustusi.

Tabel 7 Finantseerimistegevus (2021-2025)

Lüganuse vald	2021 eeldatav täitmine	2022 eelarve	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve
Finantseerimistegevus	899 980	1 037 435	371 256	74 808	738 354
Kohustiste võtmine (+)	1 273 000	1 457 500	1 045 000	865 000	1 625 000
Kohustiste tasumine (-)	-373 020	-420 065	-673 744	-790 192	-886 646
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	-896 091	100 327	67 543	101 175	214 197
Nõuete ja kohustiste saldode muutus kokku (+ /-)	85 000	0	0	0	0
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	0	100 327	167 870	269 045	483 242
Võlakohustised kokku aasta lõpu seisuga	5 002 821	6 040 256	6 411 513	6 486 321	7 224 675

2021. aasta alguse seisuga oli vallas 9 laenu kogumahuga 4,1 miljonit eurot. Strateegia perioodil on kavas võtta uusi kohustusi 6,3 miljonit eurot ja tasuda kohustusi summas 3,1 miljonit eurot. Uute laenude puhul on oluline, et laenu tagasimakseperiood ei ületaks investeeringu kasulikku eluiga ja intresside (mis hetkel on madalad) kasvu risk ei jääks pikale perioodile. Seetõttu on arvestatud, et 10 aastase tagasimaksega laenudega, intressimäär 1,3%, esimesel aastal põhiosa tagasimakseid ei toimu. Olemasolevate ja uute laenude intressikulud sisaldavad intressimäära ja euribori hetkeväärtuses 0,00%.

Likviidsete vahendite mahu puhul tuleb arvestada, et kuna võimalike investeeringutoetuste laekumine on ebaselge, siis tulude ülelaekumisel (kulude alataitumisel) suureneb vabade vahendite jääk ja omakorda väheneb netovõlakoorma tase, mis loob puhvri strateegias kavandatud investeeringute elluviimiseks omarahastuse arvelt.

Tabel 8 Netovõlakoormuse lubatud ja tegelik määr

Lüganuse vald	2021 eeldatav täitmine	2022 eelarve	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve
Netovõlakoormus (eurodes)	5 002 821	5 939 929	6 243 642	6 217 276	6 741 432
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	9 456 444	9 917 330	10 271 049	10 539 676	10 326 905
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	4 453 623	3 977 401	4 027 406	4 322 400	3 585 472
Netovõlakoormus (%)	42,3%	47,9%	48,6%	47,2%	49,7%
Netovõlakoormuse individuaalne ülemmäär (%)	80%	80%	80%	80%	76%

Tulenevalt koroonaviiruse mõjust majandusele, on kuni 2024. a netovõlakoormuse ülemmääraks kas 10-kordne põhitegevuse tuleml või 80% põhitegevuse tuludest, kumb on suurem, kuid mitte rohkem kui 100%. Edaspidi hakkab vähenema 5% võrra. Valla netovõlakoormus suureneb strateegiaperioodil oluliselt, kuid ei ületa lubatavat ülemmäära.

4. Arvestusüksus ja finantsdistipliin

Eelarvestrateegia koostatakse kohaliku omavalitsuse arvestusüksustele. Alates 2018.a Lüganuse vallas sõltuvaid üksuseid ei ole.

Lüganuse vallas on 100% osalus äriühingus AS Kiviõli Soojus. Nimetatud äriühing on küll valla eelarve konsolideerimise grupis, kuid nad ei ole käsitletavat KOFS § 2

punktis 9 defineeritud sõltuva üksusena ja käesolevas eelarvestrateegias neid ei kajastata.

Sõltuvate üksuste põhitegevuse tulemi ja netovõlakoormuse arvutamiseks tuleb samuti rakendada KOFS-i vastavat meetodikat.

Arvestusüksuse konsolideeritud eelarvestrateegia perioodi põhitegevuse tulemi ja netovõlakoormus vastavad KOFS-i normatiividele.

Tabel 9 Konsolideeritud näitajad 2021-2025

Lüganuse vald	2021 eeldatav täitmine	2022 eelarve	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	11 820 555	12 396 663	12 838 811	13 174 595	13 575 400
Põhitegevuse kulud kokku	11 703 896	11 848 133	12 062 653	12 246 782	12 427 966
Põhitegevustulem	116 660	548 530	776 158	927 812	1 147 434
Investeeringustegevus kokku	-1 997 731	-1 485 638	-1 079 871	-901 446	-1 671 591
Eelarve tulem	-1 881 071	-937 108	-303 713	26 367	-524 157
Finantseerimistegevus	899 980	1 037 435	371 256	74 808	738 354
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	-896 091	100 327	67 543	101 175	214 197
Nõuete ja kohustuste saldode muutus (+/-)	85 000	0	0	0	0
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	0	100 327	167 870	269 045	483 242
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	5 002 821	6 040 256	6 411 513	6 486 321	7 224 675
Netovõlakoormus (eurodes)	5 002 821	5 939 929	6 243 642	6 217 276	6 741 432
Netovõlakoormus (%)	42%	48%	49%	47%	50%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	9 456 444	9 917 330	10 271 049	10 539 676	10 326 905
Netovõlakoormuse ülemmäär (%)	80%	80%	80%	80%	76%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	4 453 623	3 977 401	4 027 406	4 322 400	3 585 472

Tundlikkusanalüüsis on hinnatud olukorda, kus kavandatud eelarvetulude maht osutub väiksemaks või kohustuste intressikulud suuremaks võrreldes strateegia eeldustega.

Tabel 10 Tundlikkusanalüüsi stsenaariumid

Stsenaarium	Muutus	Kokkuhoiu vajadus omavalitsus	Kokkuhoiu vajadus arvestusüksus
Tulude aastane kasv on väiksem	2%	1 600 000	1 600 000
Tulude aastane kasv on väiksem	4%	2 800 000	2 800 000
Intressimäär on suurem	3%	1 100 000	1 100 000

Kokkuvõttes peab Lüganuse vald strateegiaperioodil kinni omavalitsustele riigi poolt kehtestatud finantsdistsipliini tagamise meetmetest - kohaliku omavalitsuse üksuse ja kohaliku omavalitsuse üksuse arvestusüksuse põhitegevuse tulemi lubatavast väärtusest ja netovõlakoormuse ülemmäärast.

Lüganuse valla finantsolukord võimaldab strateegiaperioodil toetuste eeldatud laekumise korral ellu viia planeeritud investeeringud väärtuses 10,5 miljonit (sh toetused u 3,5 miljonit) eurot. See on ka maksimaalne investeeringute maht, kuna valla netovõlakoormus tõuseb lubatud piiri lähedale. Teisalt on Lüganuse valla

eelarve väga tundlik väliskeskkonnast tulenevatele muutustele – eelarvetulude võimalikule vähenemisele on tarvilik reageerida põhitegevuse kulude täiendava kokkuhoiu ja planeeritud investeeringutest loobumisega. Kõrge laenukoormuse tõttu omaks mõju ka intressimäärade kasv.